

Vergaderjaar 2010–2011

32 317

JBZ-Raad

Nr. 44

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 maart 2011

Hierbij bied ik u, mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de Minister voor Immigratie en Asiel en de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, het verslag van de bijeenkomst van het Gemengd Comité en de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken van 24 en 25 februari jl. aan.

De minister van Veiligheid en Justitie,
I. W. Opstelten

Belangrijkste resultaten

- De Commissie lichtte een monitoringsmechanisme m.b.t. de postvisumliberalisatie van de Westelijke Balkanlanden toe. Tevens bevestigde zij op verzoek van Nederland dat ze de mogelijkheden voor een algemeen opschortingsmechanisme voor alle landen met wie de EU een visumliberalisatie overeen is gekomen aan het bestuderen is. In juni wordt het mogelijke voorstel verwacht.
- De terug- en overnameovereenkomst tussen de EU en Turkije werd goedgekeurd door de Raad. De Raadsconclusies worden begeleid met een verklaring van de Commissie die uitdrukkelijk bevestigt dat de Raadsconclusies geen mandaat zijn voor onderhandelingen over visumliberalisatie of -facilitering met Turkije.
- De Raad heeft de situatie in Noord-Afrika besproken. Zowel de Commissie als de lidstaten hebben steun betuigd aan Italië vanwege de toevloed van migranten uit Tunesië.
- De Raad heeft de stand van zaken besproken omtrent het voorstel voor een richtlijn over aanvallen op informatiesystemen. Onder dit punt heeft minister Opstelten een toelichting gegeven op de Nationale Cyber Security Strategie, die de week voor de JBZ-Raad in Nederland was gepresenteerd.

Wetgevende besprekingen

Goedkeuring van de A-puntenlijst

Wijziging van Verordening (EG) nr. 44/2001 betreffende de bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (Brussel I)

– *Presentatie door de Commissie*

Commissaris Reding presenteerde het voorstel tot wijziging van Verordening 44/2001 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (Brussel I). Deze verordening wordt als fundament beschouwd van de civielrechtelijke samenwerking in de Europese Unie. Volgens Commissaris Reding blijkt uit onderzoek dat 40% van bedrijven in de EU op de buitenlandse markt willen opereren, maar dat niet doen vanwege juridische belemmeringen. Vandaar dat de Commissaris bij dit voorstel de slogan «*justice for growth*» hanteert.

In de praktijk is gebleken dat over het algemeen de mening wordt gedeeld dat de verordening goed werkt, maar dat nog een aantal belemmeringen bestaan, die voor een goede werking van de verordening dienen te worden opgelost.

De belangrijkste voorgestelde wijzigingen hebben volgens Reding betrekking op:

- de afschaffing van de intermediaire procedure voor de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen (exequatur); daarvoor in de plaats komen drie rechtsmiddelen (twee in het land van tenuitvoerlegging en één in het land van herkomst); voor beslissingen in smaadprocedures en collectieve procedures voor schadeloosstelling blijft het exequatur gehandhaafd;
- de uitbreiding van de bevoegdheidsregels van de verordening tot geschillen waarbij verweerders uit derde landen zijn betrokken;

- de introductie van bepalingen die, bij aanhangigheid van twee procedures in verschillende lidstaten over eenzelfde vordering, een door partijen aangewezen rechter voorrang verlenen om als eerste te beslissen over zijn bevoegdheid (forumkeuze);
- de handhaving van de uitsluiting van arbitrage van het toepassingsgebied van de verordening en introductie van een regeling inzake de verhouding tussen arbitrage en een gerechtelijke procedure.

Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad over aanvallen op informatiesystemen

– Stand van zaken

De Raad heeft de stand van zaken besproken omtrent een door de Commissie op 30 september 2010 ingediend voorstel voor een richtlijn over aanvallen op informatiesystemen.

De ministers richtten zich in hun bespreking op aanvallen door middel van misbruik van identiteitsgegevens, bijvoorbeeld wanneer daders hun ware identiteit verhullen en de rechtmatige bezitter van een identiteit schade berokkenen.

Minister Opstelten sprak in algemene zin steun uit voor het voorstel en wees op het belang van een versterking van de weerbaarheid tegen dergelijke aanvallen. De minister greep de gelegenheid aan om de Raad te informeren over de Nederlandse Cyber Security Strategie. Overheid en bedrijfsleven gaan schouder aan schouder samenwerken om de weerbaarheid tegen cyberaanvallen te vergroten. Om dit te faciliteren wordt in Nederland een Cyber Security Raad opgericht waarin alle relevante partijen vertegenwoordigd zijn. Daarnaast komt er een Nationaal Cyber Security Centrum. Daarin komen publieke en private partijen bijeen om kennis en (dreigings)informatie uit te wisselen en te delen. De minister heeft aangegeven uit te zien naar de samenwerking met de Europese Commissie op dit terrein.

Commissaris Malmström sprak haar waardering uit voor de initiatieven van verschillende lidstaten tot het oprichten van nationale centra voor cybersecurity en het opstellen van nationale strategieën. Ze kondigde verder aan dat de Commissie in 2012 een mededeling zal publiceren over een Europese aanpak inzake het beveiligen van het internet.

Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende het recht op informatie in strafprocedures

– Stand van zaken

De Raad heeft onder dit agendapunt van gedachten gewisseld over de stand van zaken inzake EU-brede minimumnormen betreffende het recht op informatie in strafprocedures. De Raad heeft reeds in december 2010 een algemene oriëntatie hierover bereikt en waarschijnlijk zullen in maart 2011 de onderhandelingen met het Europees Parlement worden geopend. Het Hongaarse Voorzitterschap hoopt nog in juni 2011 een akkoord met het EP te bereiken, zodat deze belangrijke richtlijn spoedig vastgesteld kan worden. Verschillende lidstaten en de Commissie steunden het voorzitterschap in deze lijn. Commissaris Reding wees op het belang om de snelheid erin te houden om zodoende ook de snelheid en dynamiek van de routekaart ter versterking van de procedurele rechten van verdachten en beklaagden in strafprocedures erin te kunnen houden.

Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad over het gebruik van persoonsgegevens van passagiers voor het voorkomen, opsporen, onderzoeken en vervolgen van terroristische misdrijven en zware criminaliteit

– Presentatie door de Commissie

Dit punt is vanwege tijdsgebrek niet aan de orde gekomen. Op de JBZ-Raad van 11 en 12 april 2011 zal dit voorstel wel besproken worden. Dan wordt een eerste wisseling van gedachten over de hoofdlijnen van de concept-richtlijn verwacht.

Niet-wetgevende besprekingen

Goedkeuring van de A-puntenlijst

Stand van zaken van het toetredingsproces van Bulgarije en Roemenië tot het Schengengebied

Het Hongaarse Voorzitterschap heeft de conclusies van het Voorzitterschap gepresenteerd over de stand van zaken van het toetredingsproces van Bulgarije en Roemenië tot het Schengengebied. De conclusies van het Voorzitterschap stellen dat de technische evaluaties voor Roemenië zijn afgerond en dat er voor Bulgarije nog één extra technische evaluatie op de rol voor staat (gepland voor eind maart).

Minister Leers heeft waardering uitgesproken voor de inzet van Bulgarije en Roemenië. Echter, hij benadrukte dat dit volgens Nederland niet enkel een technische uitwerking is; vertrouwen in recht en toezicht is ook belangrijk voor de buitengrenzen. Dit vertrouwen is nu echter nog niet zover dat toetreding aan de orde is. Daarbij heeft Minister Leers aangegeven de toezegging van Roemenië te waarderen dat het land een dialoog zal aangaan met lidstaten die zorgen hebben.

De Raad heeft de conclusies van het Voorzitterschap goedgekeurd.

Postvisumliberaliseringsmechanisme voor de Westelijke Balkanlanden

– Presentatie door de Commissie

De Commissie heeft het «postvisumliberaliseringsmechanisme» toegelicht dat ze heeft opgezet voor monitoring van de visumvrijstelling van de Westelijke Balkanlanden. Het mechanisme is reeds in werking getreden en voorziet in toezicht op de voortdurende vervulling van de voorwaarden door deze landen en in preventie van mogelijke negatieve gevolgen zoals een plotselinge toestroom van migranten.

Minister Leers liet weten tevreden te zijn over de monitoring, maar nodigde de Commissie uit tot een nadere concretisering van de mogelijkheid om in geval van een plotselinge instroom, over te gaan tot opschorting van visumvrijstelling. Nederland heeft in december tezamen met Frankrijk een concreet voorstel gedaan tot invoering van een opschortingsmechanisme – een vrijwaringsclausule – in Verordening 539/2001. Dit voorstel ziet niet specifiek op de Westelijke Balkan, maar op alle derde landen, en is door lidstaten breed gesteund.

De Commissie heeft gewezen op de positieve effecten van visumvrijstelling die niet overschaduwd moeten worden door eenzijdige discussie over risico's zonder overigens voorbij te gaan aan de problemen die zich

hebben voorgedaan in een aantal lidstaten. De Commissie bevestigde dat ze de mogelijkheid van een opschortingsmechanisme serieus aan het bestuderen is. Het is volgens haar van belang dat een dergelijk mechanisme neutraal is, juridisch houdbaar, en voorziet in helder gedefinieerde en objectieve criteria. De Commissie gaf aan in juni in ieder geval een volledig rapport te presenteren over de monitoring en wellicht ook een voorstel voor een opschortingsmechanisme.

Zestigste jubileum van de Conventie van Genève betreffende de status van vluchtelingen

– Gedachtewisseling met dhr. Antonio Guterres, de Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen (UNHCR)

De Raad wisselde van gedachten met dhr. António Guterres, de Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen (UNHCR) van de Verenigde Naties. Aanleiding was het zestigste jubileum van het Verdrag van Genève betreffende de status van vluchtelingen en het vijftigste jubileum van het Verdrag tot beperking der staatloosheid.

De Hoge Commissaris Guterres lichtte de actuele activiteiten van de UNHCR in Noord-Afrika toe. Hij onderstreepte daarbij het belang van het onderscheid tussen enerzijds de grotendeels economische migratie vanuit Tunesië, en anderzijds de mogelijk grootschalige uitstroom als gevolg van toenemende gewelddadigheden vanuit Libië. Indien dat laatste gebeurt, verwacht de Hoge Commissaris Guterres dat de migratiestroom zich vooral richting Tunesië en Egypte zal bewegen. Die twee landen zullen dan door de EU ondersteund moeten worden.

Minister Leers onderstreepte het belang van steun in de regio's van herkomst door middel van opbouw van capaciteit en noodhulp.

EASO – Presentatie door de uitvoerend directeur van het Europees Asielagentschap

De Raad heeft een eerste gedachtewisseling gehouden met de heer Rob Visser, onlangs benoemd tot uitvoerend directeur van het Europees Ondersteuningsbureau voor Asielzaken (EASO). De heer Visser heeft de Raad ingelicht over de genomen stappen bij de oprichting van het agentschap, over het werkprogramma 2011 en over de eerste geplande operaties. Bovenaan het werkprogramma 2011 staat de ondersteuning van het Griekse asiel actieplan. Inmiddels is het officiële verzoek om inzet van Asielondersteuningsteams van Griekenland binnen en is het eerste team in Athene aan de slag met experts uit acht lidstaten, waaronder Nederland. Verwacht wordt dat het EASO, zoals in de oprichtingsverordening is bepaald, op 19 juni 2011 volledig operationeel zal zijn.

Nationaal actieplan van Griekenland inzake migratiebeheer en de hervorming van het asielstelsel

De Raad is door de Griekse minister Papoutsis en de Commissie ingelicht over de voortgang die is geboekt met betrekking tot het nationale actieplan van Griekenland betreffende migratiebeheer en de hervorming van het asielstelsel. De Griekse instanties hebben dit plan opgesteld als reactie op de aanzienlijke migratiedruk op hun buitengrenzen, en de toenemende druk op hun asielsysteem die daarmee gepaard gaat.

Inmiddels is er nieuwe wetgeving geschreven, zijn bestaande asielzoekerscentra opgeknapt, worden er nieuwe centra bijgebouwd en wordt er gewerkt aan een nieuwe asieldienst. Griekenland beschreef tevens de

land- en zee-operaties genaamd POSEIDON van Frontex en hij onderstreepte de goede samenwerking met de Commissie en de UNHCR. Ook benadrukte hij dat Griekenland zijn verantwoordelijkheden met betrekking tot Schengen (buitengrenzen) zal blijven uitvoeren. Griekenland bepleitte evenwel een bindend relocatiesysteem en een aanpassing van Dublin II in de vorm van een opschortingsmechanisme of de verandering van het illegale inreiscriterium.

Commissaris Malmström benadrukte de noodzaak van een nog grotere inzet van Griekenland. Volgens haar is het moment van resultaten boeken nu aangebroken. Nederland riep samen met een aantal andere landen op tot het op korte termijn bereiken van resultaten, met name op het terrein van detentie, opvang en toegang tot asielprocedures, zodat de Dublinverordening weer snel kan worden toegepast.

Minister Leers gaf aan een groot voorstander te zijn van de ondersteuning van Griekenland door het EASO. Langs deze weg kunnen de inzet en krachten van de EU-lidstaten, de Europese Commissie en de UNHCR worden gebundeld. Minister Leers riep de andere lidstaten op om hiertoe capaciteit en expertise beschikbaar te stellen. Hij gaf ook aan dat Nederland bereid is een substantiële bijdrage te leveren aan de zogenoemde asielondersteuningsteams die door het EASO in Griekenland (tijdelijk) kunnen worden ingezet. Tegelijkertijd wil en kan Nederland niet voorbij gaan aan de eigen verantwoordelijkheid van de Griekse autoriteiten.

Mededeling over de evaluatie en toekomstige strategie voor terug- en overnameovereenkomsten van de EU

– Presentatie door de Commissie

In verband met tijdsgebrek is dit agendapunt niet aan de orde gekomen. Het Voorzitterschap heeft dit punt doorverwezen naar de JBZ-Raad van 11 en 12 april 2011.

EU-Turkije overnameovereenkomst

– Aanvaarding

De Raad heeft een politiek akkoord bereikt over een ontwerp terug- en overname overeenkomst (T&O) tussen de EU en Turkije. Deze overeenkomst is het resultaat van jarenlange onderhandelingen met Turkije. Nauw verbonden hiermee zijn de Raadsconclusies die tevens werden aangenomen: de Raad nam conclusies aan die nota nemen van het voornemen van de Commissie een dialoog aan te gaan met Turkije over visa, mobiliteit en migratie.

Wat visa betreft, beklemtoonde de Commissie dat de insteek zal zijn om het gebruik van bestaande instrumenten te optimaliseren. Daarbij moet gedacht worden aan een actieve toepassing van de Visumcode, het verbeteren van consulaire dekking, samenwerking in lokaal Schengen-overleg, harmonisering van legesvrijstelling, en facilitering van bepaalde groepen als studenten, onderzoekers en zakenlieden. De verwachting is dat Turkije de T&O-overeenkomst zonder een dergelijk blijk van vertrouwen niet zal ondertekenen. Ook het Europees Parlement moet de T&O-overeenkomst nog goedkeuren.

Minister Leers erkende het belang van het verdrag en feliciteerde de Commissie met het behaalde resultaat. Volgens de Minister zal een zorgvuldige monitoring van de praktische toepassing van de overeen-

komst echter wel noodzakelijk zijn. Ook stelde hij uitdrukkelijk dat de Raadsconclusies en de aangehechte *Joint Declaration* geen mandaat kunnen vormen voor gesprekken met Turkije over visumliberalisering of -facilitering; dit vereist een eigenstandige beslissing van de Raad. In het licht hiervan werd besloten tot het opnemen van een verklaring van de Commissie in de notulen van de vergadering, waarin de Commissie erkent dat de Raadconclusies geen onderhandelingsmandaat tot visumliberalisering of -facilitering vormen.

Ontwerp-conclusies van de Raad over de mededeling van de Commissie over de EU Interne Veiligheidsstrategie in actie

– *Aanvaarding*

De Raad heeft conclusies aangenomen over de mededeling van de Commissie over de EU Interne Veiligheidsstrategie in actie van 22 november 2010. De mededeling van de Commissie sluit aan bij de Interne Veiligheidsstrategie van de Europese Unie, die in februari 2010 werd aangenomen en in maart 2010 door de Europese Raad werd onderschreven.

Ontwerp-conclusies van de Raad over de rol van de Raad in het verzekeren van de effectieve tenuitvoerlegging van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie

– *Aanvaarding*

De Raadsconclusies ter zake zijn zonder verdere inhoudelijke wijzigingen aangenomen.

Ontwerp-conclusies van de Raad over de mededeling van de Commissie «Een integrale aanpak van de bescherming van persoonsgegevens in de EU»

– *Aanvaarding*

De Raadsconclusies ter zake zijn zonder verdere inhoudelijke wijzigingen aangenomen.

Verslag door de Commissie over de evaluatie van de uitvoering van de EU-VS TFTP-overeenkomst gedurende de eerste zes maanden

– *Presentatie door Europol*

Dit punt is vanwege tijdsgebrek niet aan de orde gekomen en doorgeschoven naar de JBZ-Raad van 11 en 12 april 2011.

Migratie van de website van het Europees Justitieel Netwerk in civiele en handelszaken naar het Europese e-Justice portaal

– *Raadsconclusies*

De Raad heeft de conclusies over de voorwaarden voor de migratie van de website van het Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken (EJN) naar het Europees portaal voor e-justitie zonder verdere discussie aangenomen.

Diversen

Onder diversen heeft de Raad nota genomen van een verslag van de Commissie over de herinnering aan de misdaden van totalitaire regimes in Europa, dat in december 2010 werd aangenomen. Het verslag geeft onder meer aan hoe de EU haar financiële instrumenten kan aanwenden om de herinnering aan die misdaden levend te houden. Daarnaast wordt in het verslag benadrukt dat er in de EU-lidstaten verschillende nationale maatregelen en rechtsinstrumenten bestaan en dat de Commissie daarom momenteel geen plannen heeft om hierover wetgeving voor de hele EU in te voeren. Het Hongaarse Voorzitterschap gaf aan dat juist op deze dag in Hongarije de slachtoffers van de misdaden tijdens het communistische bewind worden herdacht.

De ministers zijn daarnaast geïnformeerd over collectieve schadevergoedings-vorderingen. Commissaris Reding liet weten dat zij onlangs een openbare raadpleging over dit onderwerp heeft geopend en dat zij uiterlijk eind 2011 een mededeling zal voorleggen om mogelijke toekomstige beleidsoriëntaties te verstrekken, mede over de vraag of er een wetgevingsvoorstel moet komen.

Ten slotte hebben de ministers zich op verzoek van Slowakije beraden over de rechten van EU-burgers in verband met de tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen in derde landen over het gezagsrecht, in het bijzonder bij gemengde huwelijken en ontvoeringen van kinderen door ouders. Hierbij is de samenwerking met derde landen van groot belang. Commissaris Reding sprak haar waardering uit dat aan dit probleem aandacht wordt besteed en wees op de hot-line (116) die in het leven is geroepen voor het vinden van vermiste kinderen. Deze hot-line is nu in 15 lidstaten bereikbaar. De Commissie tracht verder zoveel mogelijk derde landen partij te laten worden bij het Haags Verdrag Kinderontvoering uit 1980. Ook kondigde Reding aan dat ze eind van dit jaar met een mededeling over de externe dimensie van het justitiebeleid zal komen. Daarin zal kinderonvoering een prominente plaats innemen. Verschillende lidstaten, waaronder Nederland, ondersteunden het Slowaakse initiatief en wezen op het belang van gezamenlijke actie.

Gemengd Comité

Visuminformatiesysteem (VIS)

– Stand van zaken

Het Gemengd comité heeft de voortgang van de voorbereidingen voor het visuminformatiesysteem (VIS) besproken. Het centrale VIS is naar verwachting eind juni 2011 gereed. Het hele systeem kan spoedig daarna operationeel zijn, te beginnen met de regio Noord-Afrika. Het is echter zaak dat de lidstaten garanderen dat alle consulaire posten en alle grensovergangsposten in deze regio voorzien zijn van het juiste materiaal en dat staf getraind is.

SIS II

– Stand van zaken

Het Gemengd Comité heeft de stand van de ontwikkeling van het Schengen Informatiesysteem II (SIS II) besproken. Volgens de algemene planning die de Commissie in de Raadszitting van oktober 2010 heeft ingediend, moet SIS II in het eerste kwartaal van 2013 operationeel zijn. Commissaris Malmström wees met name op de constructieve samen-

werking tussen de *global management board* en de experts van de lidstaten.

Presentatie door FRONTEX van zijn werkprogramma voor 2011 en andere onderwerpen betrekking hebbend op het Agentschap

Het Europese grensagentschap Frontex heeft zijn werkprogramma voor 2011 aan het Gemengd Comité gepresenteerd. In het werkprogramma staat de verbetering van de effectiviteit van de operationele inzet centraal. Bovendien is een toename van het aantal terugkeeroperaties voorzien. Wat de situatie aan de grens tussen Griekenland en Turkije betreft, werd geconstateerd dat met de verschillende operaties resultaten zijn geboekt: de instroom is met 70% verminderd ten opzichte van november vorig jaar.

Stand van zaken van het toetredingsproces van Bulgarije en Roemenië tot het Schengengebied

Zie verslag bij het Raadsdeel.